

Kapistrán, Kusánský a Piccolomini: papežští diplomaté v době regna i interregna

Papežství, koncily a české země v pozdním středověku

Působení Jana Kapistrána na území království a markrabství

- Představitel observantské větve františkánů (1386–1456), **charismatický kazatel** (protihusitská či protižidovská tematika)
- Během své rekatolizační mise v letech 1451–1452 navštívil **významná moravská města** (Olomouc, Brno), v Čechách se dostal pouze na katolická území (Český Krumlov)
- List kroměřížským kněžím: „*Nonne Constantiense concilium determinant expresse, quod layci quicunque et sacerdotes nolentes a susceptione a ministracione sub utraque specie desistere, tamquam heretici punientur? (...) Nonne et concilium Basiliense confirmavit decreta Constantiensis concilii et novum edidit expressissime contra vestras hereses?*”

Kapistránovy ideoví odpůrci

- Jan Borotín z Roudnice: *„Et ecclesia primitiva, quae utramque speciem practicavit, ut testatur concilium Constantiense et Paulus apostolus (...) **concilium Basiliense** in Spiritu Sancto tunc congregatum (...) communionem hujusmodi sacratissimam sub utraque specie auctoritate Christi et ecclesiae, verae sponsae ejus, **donavit Boemis et Moravis...**“*
- Jan Rokycana: *„Nos intendimus et volumus omnia in **dictis compactatis contenta firmiter et efficaciter observare** (...) Eligis in judicem et papam, cujus est, inquires, legem divinam sacrasque scripturas interpretari...“*
- Odpověď: *„Videas igitur, si post declaratum decretum sive a sacro concilio (...) vel ab ipso Eugenio aut a sanctissimo Domino nostro Nicolao papa quinto **licentiam aliquam habuistis communicandi populum sub utraque specie...**“*

Mise Mikuláše Kusánského

- Významný **teolog a filozof** (1401–1464), někdejší účastník basilejského koncilu
- Na počátku 50. let poslán Mikulášem do německých zemí, kde měl zajistit vítězství papalismu, zatímco v českých zemích měl zajistit konec přijímání podobojí
- Nejprve Čechům slíbil, že s nimi v Chebu zahájí jednání, pak ovšem zaslal dopis **s výčtem podmínek**, pod nimiž bude ochoten jednat a otevřeně prohlásil, že kvůli porušování kompaktát husity **jsou tyto dokumenty neplatné**
- Podle všeho neobdržel žádnou oficiální odpověď

Odpověď Martina Lupáče Kusánskému

- Kusánskému se nakonec dostalo odpovědi od **klatovského faráře Martina Lupáče**, jenž zde nabídl svou interpretaci kompaktát
- Uvádí, že za jediného soudce uznávají husité „*Písmo svaté, jak je řečeno v kompaktátech*“
- Dále kardinálovi píše, že kdyby spolu mohli diskutovat, „*pak byste jasně pochopil, že **kompaktáta pokrouceně vykládáte, čest království a víry nečestně, neoprávněně a nespravedlivě pošlapávájíce...***“
- „*Neměla by kompaktáta být **interpretována spíše těmi, kteří je vyjednali?***“

Táborité, Jiří z Poděbrad a E. S. Piccolomini

- Tábořská církev sice nikdy neuznala kompaktáta, podařilo se jí však vyjednat **samostatnou dohodu se Zikmundem**
- R. 1451 do města dvakrát zavítal **Eneáš Silvio Piccolomini** jakožto císařský diplomat a účastnil se zde **disputace s kněžími**, tábority popsal jako muže „nestvůrné bezbožnosti“
- Dne **1. 9. 1452 Tábor dobyt** vojskem zemského správce Jiřího z Poděbrad, Biskupec a Koranda zajati

Piccolomini ve službách Mikuláše

V. a Kalixta III.

- V r. 1452 se sienský biskup Piccolomini stává nunciem pro země Koruny české, vzhledem k negativní náladě v Čechách po Kusánského odmítnutí kompaktát však Mikuláš v září Silvia žádá, aby v Čechách zatím nic nepodnikal
- R. 1454 zasílá **správci Poděbradovi list**, v němž hovoří o **nutnosti sjednoceného křesťanství** jako účinné hrázi proti turecké expanzi
- V dubnu 1455 se papežem stává **Kalixt III.**, Silvio se jej snaží **přesvědčit o potvrzení kompaktát**, neboť ani války, ani misijní kampaně nepřinesly své ovoce (X Carvajal, Kapistrán)

Ladislav Pohrobek a kompaktáta

- Žádosti českých stavů před jeho uvedením na trůn: *„Najprvé o ty čtyři artikule, o kteréž se jest tato země zasadila, i smlúva se o to stala s konciliem Basilejským a kompaktáta sepsána mezi týmž sborem Basilejským a královstvím tímto a markrabstvím moravským (...) abychom v tom byli zachováni...“*
- Dále požadavek, aby Ladislav *„ku pilné a snažné žádosti vší země naší volení to arcibiskupa, kteréž JMti jakožto káli českému jest příslušalo, dal jest a postúpil toho času nám...“*
- Ve své odpovědi Ladislav napsal, že *„chcem je držeti a zachovati a zuostaviti“* a *„aby mistr Jan z Rokycan k arcibiskupství pražskému potvrzen a svěcen byl“*